

การผลิตเมล็ดพันธุ์มะละกอ

กรมวิชาการเกษตรมีการวิจัยและพัฒนาพันธุ์มะละกอและออกเป็นพันธุ์แนะนำ ได้แก่ พันธุ์แขกดำท่าพระ พันธุ์แขกดำศรีสะเกษ และพันธุ์ขอนแก่น 80 ปัจจุบันมีการผลิตเมล็ดพันธุ์มะละกอ พันธุ์แขกดำศรีสะเกษ และพันธุ์ขอนแก่น 80 เป็นหลัก โดยมีศูนย์วิจัยและพัฒนาเมล็ดพันธุ์พืชขอนแก่น และศูนย์วิจัยพืชสวนศรีสะเกษทำ

การผลิตเมล็ดพันธุ์จำหน่ายแจกให้กับเกษตรกรและผู้สนใจ

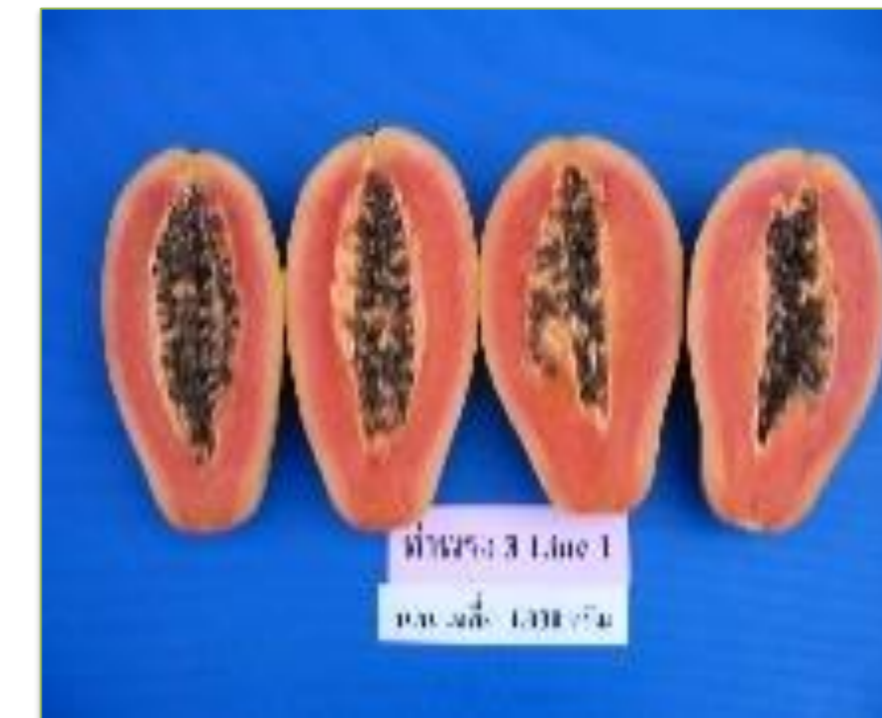

พันธุ์มะละกอ

ความทนทานต่อโรคจุดวงแหวนได้ดี
ลำต้นสูงเฉลี่ย 160 เซนติเมตร
เริ่มออกดอกเมื่อ 120 วันหลังปลูก
เก็บเกี่ยวผลดิบ 7-8 เดือน
เก็บเกี่ยวผลสุกเมื่อ 9-10 เดือน
ลักษณะผลค่อนข้างกลม
น้ำหนักผลเฉลี่ย 612 กรัม
เนื้อผลสุกสีส้มแดงแน่นละเอียด
รสชาติหวาน 12 องศาบริกซ์
ผลผลิตเฉลี่ย 15,667 กิโลกรัม/ไร่

พันธุ์ขอนแก่น 80

พันธุ์มะละกอ

พันธุ์แขกดำศรีสะเกษ

มีความทนทานต่อโรคจุดวงแหวนได้ดี

ลำต้นสูงเฉลี่ย	182	เซนติเมตร
เริ่มออกดอกเมื่อ	120	วันหลังปลูก
เก็บเกี่ยวผลดิบ	7-8	เดือน
เก็บเกี่ยวผลสุก	9-10	เดือน
ผลยาวน้ำหนักผลเฉลี่ย	2,200 กรัม	
เนื้อผลสุกสีส้มแดงละเอียด		
รสชาติหวาน	8 องศาบริกซ์	
ผลผลิตเฉลี่ย	28,800 กิโลกรัม/ไร่	
ผลดิบมีความกรอบเหมาะสำหรับทำส้มตำ		

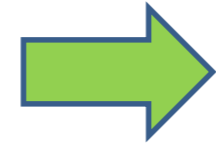
การเพาะกล้ามะละกอ

- ✓ วัสดุเพาะกล้ามะละกอ ดินร่วนผสมกับแกลบเผาสัดส่วน 1:1 ปรับสภาพดินโดยใช้ปุ๋ยขาวและปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 1 กิโลกรัม/ดินปลูก 100 กิโลกรัม ผสมให้เข้ากัน บรรจุในถุงเพาะชำขนาด 4 x 6 นิ้ว

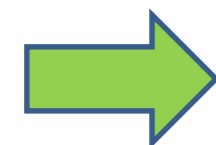
คลุกเมล็ดพันธุ์มะละกอก่อน
ปลูกด้วยสารเมทาแลกซิลเพื่อ
ป้องกันโรคเน่าคอดิน

หยอดเมล็ด (ลึก 1 นิ้ว) ลงในถุงเพาะ
3-5 เมล็ด

รดน้ำในช่วงเช้าวันละ 1 ครั้ง

เมล็ดจะงอกภายใน 10-14 วัน

เมื่อต้นกล้ามีใบจริง 2-3 ใบ คัดเลือก
เฉพาะต้นที่แข็งแรงไว้ถุงละ 3 ต้น

การปลูกมะละกอ

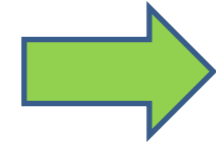
- ✓ เตรียมดินโดยการไถพรวนและตากดินอย่างน้อย 15 วัน
- ✓ เมื่อต้นกล้าอายุ 45 - 60 วันทำการย้ายลงปลูกในแปลง ระยะปลูก 2x2 เมตร

การปลูกมะละกอ

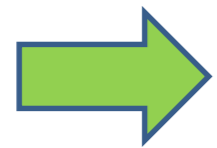
ขุดหลุม
กว้าง 50 ยาว 50 ลึก 50 เซนติเมตร

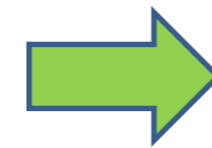
ใส่ปุ๋ยคอก (5 กิโลกรัม) ปุ๋ยขาว (150 กรัม)
และปุ๋ยสูตร 15-15-15 (5 กรัม)

คลุกเคล้าส่วนผสมให้เข้า
กันและเกลี่ยลงหลุมปลูก

ปลูกต้นกล้าหลุมละ 3 ต้น

รดน้ำให้ชุ่ม หากมีแดดจัดควรพรางแสงเพื่อช่วยให้มะละกอตั้งตัวได้
เร็วมีอัตราการรอดสูง หลังย้ายปลูก 30 วันสำรวจต้นตายเพื่อปลูกซ่อม

การดูแลรักษา

- ✓ ให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ ไม่ควรปล่อยให้ขาดน้ำเพราะต้นมะละกออาจชะงักการเจริญเติบโต หากขาดน้ำช่วงออกดอก-ติดผลอาจทำให้ดอกและผลร่วง ในช่วงฝนตกหนัก ไม่ควรให้เกิดน้ำขังที่โคนต้นเพราะอาจทำให้รากขาดอากาศรากเน่าและเหี่ยวตายในที่สุด

การตัดเพศและผสมเกสร

มะละกอพันธุ์ขอนแก่น 80 และพันธุ์แขกดำศรีสะเกษเป็นพันธุ์ที่มีดอกสมบูรณ์เพศสามารถผสมเกสรและให้ผลผลิตได้เองแต่ก็มีจำนวนผลและเมล็ดน้อย และอาจเกิดการผสมข้ามทำให้กลายพันธุ์ได้ เพื่อให้ได้เมล็ดพันธุ์จำนวนมากและตรงตามพันธุ์ จำเป็นต้องทำการช่วยผสมเกสร

หลังปลูกประมาณ 120 –150 วันมะละกอจะเริ่มออกดอกทำการคัดเลือก
ต้นที่มีเกสรตัวผู้และเกสรตัวเมียอยู่ในดอกเดียวกันไว้หลุมละ 1 ต้น และ
ตัดต้นที่มีเฉพาะดอกเกสรตัวผู้ หรือดอกเกสรตัวเมียทิ้งไป

ใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15
อัตรา 50 กิโลกรัมต่อไร่ เพื่อบำรุงต้น

รดน้ำหลังการให้ปุ๋ย (กรณีดินขาดความชุ่มชื้น)

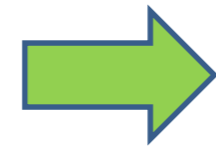
คลุมดินรักษาความชุ่มชื้น

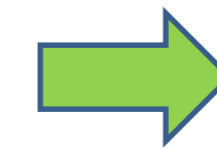
การผสมเกสร

เก็บละอองเกสรตัวผู้ลักษณะเป็น
ละอองสีเหลืองอ่อนนำมาป้ายลงบน
ยอดเกสรตัวเมียของดอกสมบูรณ์เพศ

ห่อด้วยกระดาษแก้วเพื่อรักษาดอก
ที่ผ่านการผสมแล้ว

ในช่วงติดผลใส่ปุ๋ยสูตร 13-13-21 อัตรา 50 กิโลกรัม/ไร่
โรบร็ศมีตรงพุ่มของต้นมะละกอ กลบดินแล้วรดน้ำตาม

การจัดการศัตรูพืช

การจัดการโรค แมลง และวัชพืช

✓ โรคจุดวงแหวนมะละกอ มีสาเหตุมาจากเชื้อไวรัส อาการเหลืองดำที่ใบและจุดวงแหวนที่ผล การป้องกันกำจัดโดยการเฝ้าระวังการเกิดโรค ถ้าพบโรคต้องรีบทำลาย ปลุกมะละกอพันธุ์ทนทานโรค รักษาความสะอาดของแปลง ดูแลบำรุงต้นมะละกอให้สมบูรณ์แข็งแรงจะช่วยให้ทนต่อโรคได้

✓ โรคผลเน่า หรือโรคแอนแทรคโนส มีสาเหตุเกิดจากเชื้อราจะแสดงอาการเมื่อมะละกอเริ่มสุก ถ้าต้องการเก็บเกี่ยวผลสุกควรพ่นด้วยสารเคมีกำจัดเชื้อราในระยะผลอ่อนจนถึงเริ่มแก่ประมาณ 2-3 ครั้ง

✓ โรครากเน่าโคนเน่าเกิดจากการทำลายของเชื้อรา ทำให้เกิดอาการก้านใบตกเหี่ยว ปลายรากเน่าหรือโคนต้นเน่า มักพบอาการดังกล่าวในช่วงที่มีฝนตกชุก ป้องกันได้โดยการรองกันหลุมปลูกด้วยเชื้อราไตรโคเดอร์มาผสมปุ๋ยหมัก และถอนต้นและขุดดินรอบโคนต้นไปเผาทำลาย จากนั้นราดด้วยสารเคมีกำจัดเชื้อราป้องกันการแพร่กระจายไปยังต้นอื่น

- ✓ ไรแดง พบระบาดในช่วงฤดูแล้ง เมื่อระบาดรุนแรง จะทำให้ใบแห้งกรอบและก้านร่วง ให้พ่นด้วยสารเคมีกำจัดไรแดง เช่น ไคโคฟอส ทุก 5 วันติดต่อกัน 3-4 ครั้ง
- ✓ เพลี้ยไฟ พบทำลายมะละกอในระยะกำลังติดดอกติดผล ถ้าพบมากควรพ่นกำจัดด้วยสารเคมีกำจัดแมลง เช่น คาร์โบซัลแฟน อิมิดาคลอพริด อัตราตามคำแนะนำในฉลากโดยพ่นทุก 5 วันติดต่อกัน 3-4 ครั้ง
- ✓ อาการผลตะปุ่มตะป่ำบิดเบี้ยวผิดปกติรูปสาเหตุเนื่องจากการขาดธาตุโบรอน มักพบในสภาพดินทรายจัด ป้องกันได้โดยการใส่ปุ๋ยที่มีธาตุโบรอน

อาการผลตะปุ่มตะป่ำบิดเบี้ยวผิดปกติรูป
สาเหตุเนื่องจากการขาดธาตุโบรอน

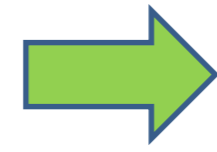

การเก็บเกี่ยวและ ทำความสะอาดเมล็ดพันธุ์

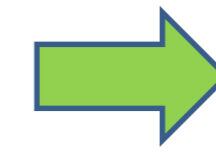

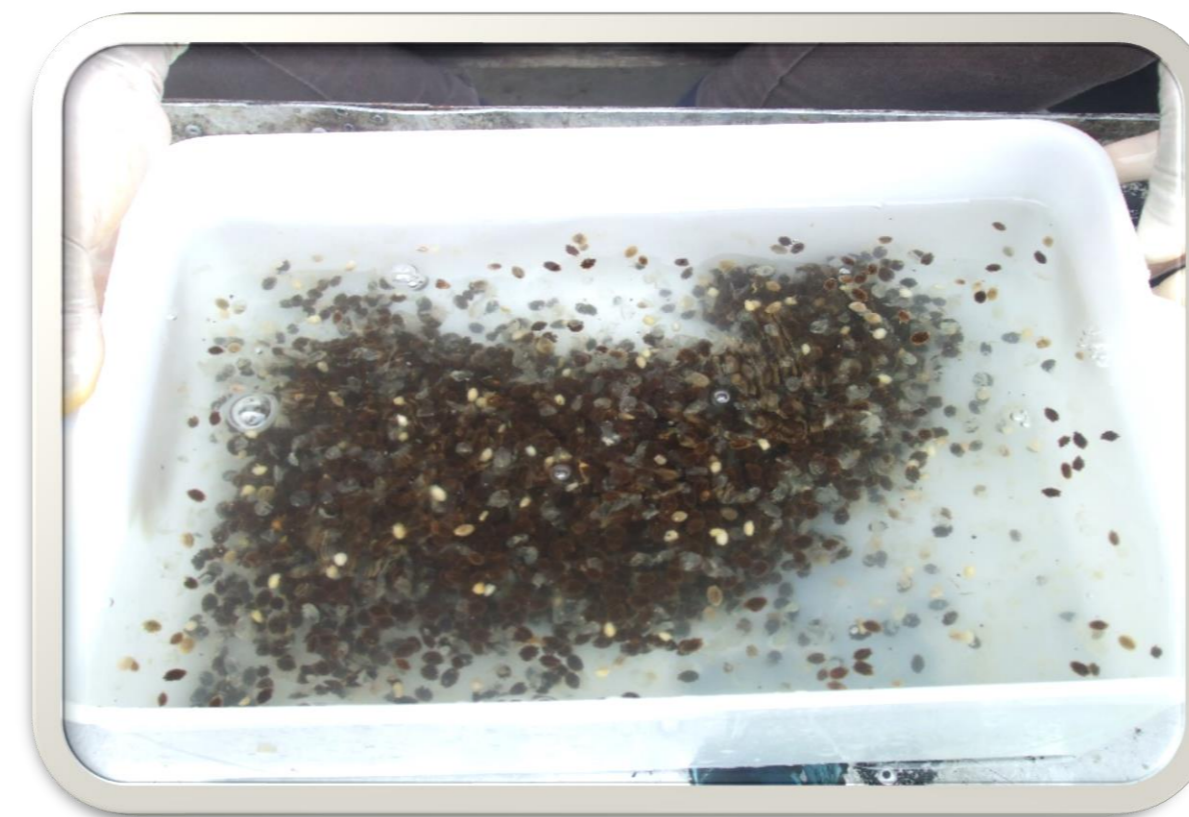
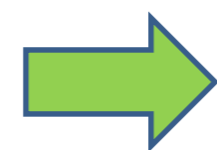
ทำการเก็บผลผลิตเมื่อมะละกอเริ่ม
เปลี่ยนเป็นสีเหลืองประมาณหนึ่งในสี่ของ
ผลวางไว้ที่อุณหภูมิห้อง 2-3 วันหรือจนกว่า
มะละกอจะสุกเต็มที่แล้วผ่าขูดเอาเมล็ดออก

นำเมล็ดที่ได้มาแช่น้ำสะอาดแล้วหมัก
ไว้ 10-12 ชั่วโมง

แยกเยื่อหุ้มเมล็ดและคัดเมล็ดที่บอบก

เลือกไว้เฉพาะเมล็ดที่จมน้ำ ส่วน
เมล็ดที่ลืบและลอยน้ำทิ้งไป

ผึ่งในที่ร่มมีลมถ่ายเทเป็นเวลา 3 วัน เมล็ดที่แห้ง
ดีแล้วทำการร่อนเอาฝุ่นผงและสิ่งเจือปนออก

คุณภาพเมล็ดพันธุ์มะละกอ

เมล็ดพันธุ์ที่มีการเก็บเกี่ยวและทำความสะอาดตามคำแนะนำจะมีคุณภาพดังนี้

- ✓ ความชื้นร้อยละ 12-15
- ✓ อัตราความงอกร้อยละ 95 -100
- ✓ เมล็ดพันธุ์มะละกอ สามารถนำไปเพาะปลูกได้ทันทีไม่มีการพักตัว

การเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์

- ✓ เก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ในถุงพอยด์ ครอบ หรือภาชนะที่ป้องกันความชื้นได้
- ✓ ควรเก็บในห้องควบคุมอุณหภูมิระหว่าง 15-20 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์ร้อยละ 60-65 จะช่วยให้เก็บรักษาเมล็ดพันธุ์มะละกอไว้ได้ประมาณ 2-3 ปี

หมายเหตุ เมล็ดพันธุ์ที่เก็บรักษาที่อุณหภูมิสูงกว่า 15-20 องศาเซลเซียส และไม่มีการป้องกันความชื้นจะเก็บรักษาได้ไม่เกิน 1 ปี เนื่องจากมีอัตราความงอกลดต่ำลง